



Examen VSBO PKL

2022

tijdvak 1
dinsdag 24 mei
07.30 - 10.00 uur

Mens en Maatschappij

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Beantwoord alle vragen in dit opgavenboekje.

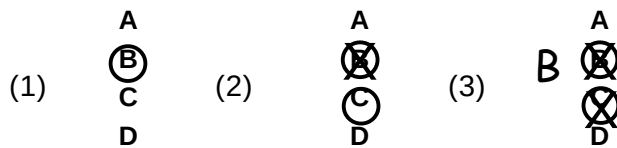
Dit examen bestaat uit 46 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 47 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.



Aimée is 24 jaar oud en werkt bij het Curaçao Medical Center. Als operatiekamer-assistent is zij verantwoordelijk voor de voorbereiding van de operaties. Tijdens de operatie geeft ze de juiste instrumenten aan de chirurg. Hoewel haar baan veel inspanning van haar vereist, vindt Aimée het een leuke baan en wil ze het zo ver mogelijk schoppen. Ze is al een vervolgopleiding aan het plannen.

- 1p 1 Noteer twee onderdelen van de definitie van arbeid die Aimée gebruikt om haar werk te doen.

1

2

- 1p 2 Aimée is er trots op dat ze een baan heeft.
→ Geef een mogelijke verklaring waarom Aimée het belangrijk vindt om een baan te hebben.

.....

.....

- 1p 3 Elk beroep hoort bij een sector.
→ Bij welke sector hoort het beroep van Aimée?

.....

- 1p 4 Het werk dat Aimée doet, wordt goed betaald omdat
- A het werk met een grote mate van verantwoordelijkheid is.
 - B het werk met veel onaantrekkelijke kanten is.
 - C voor het werk weinig interesse is.
 - D voor het werk geen of weinig opleiding nodig is.

Curaçao Beer veroverd het Caribisch gebied



De kleine lokale bierbrouwer Curaçao Brewing co. is door een groot internationaal bierbedrijf overgenomen. Dit internationale biermerk wil Curaçao Beer blijven produceren. Het unieke van dit bier is dat het gemaakt wordt met lokale grondstoffen en de fles na het openen weer kan worden gesloten.

Veel werknemers vragen zich af of de formele verhoudingen na de overname hetzelfde zullen blijven. Heel belangrijk is de cao die onderhandeld moet worden. Na afloop zijn de werknemers blij met de nieuwe cao. Er is ook naar hun geluisterd.

- 1p 5 Ryshel die pas is komen werken bij Curaçao Brewing co. wil weten wat de afkorting cao betekent.
Wat is de betekenis van de afkorting cao?

- A collectieve aandelen offerte
- B collectieve afspraken overleg
- C collectieve algemene omzet
- D collectieve arbeidsovereenkomst

- 2p 6 Welke twee partijen onderhandelen altijd met elkaar om tot een cao te komen?

1

2

- 1p 7 Noteer een regeling die onder de formele verhouding bij de Curaçao Brewing co. valt.
-
- 1p 8 De nieuwe directeur heeft een open-deur beleid. Dit betekent dat hij vaak met medewerkers overleg voert.
→ Welke leiderschapsstijl past de nieuwe directeur van Curaçao Brewing co. toe?
-

Spa & Wellness



Anna is 28 jaar oud en heeft de middelbare school nooit afgemaakt. Na een paar jaren werkloos te zijn geweest, heeft zij eindelijk werk gekregen bij After Ski Spa & Wellness Oasis. Anna behoort namelijk tot een van de vier groepen die niet gemakkelijk aan een baan kan komen. Anna vindt haar werk leuk; de spa is alleen in de wintermaanden open. De rest van het jaar is zij daarom tijdelijk werkloos en op zoek naar werk.

- 1p 9 Waarom kan Anna niet gemakkelijk aan een baan komen?
- A Omdat zij beperkingen heeft.
 - B Omdat zij geen diploma heeft.
 - C Omdat zij niet alle werkzaamheden kan uitvoeren.
 - D Omdat zij geen vreemde talen beheerst.
- 1p 10 Bij welke instantie kan Anna zich laten inschrijven om tijdelijk werk te krijgen?
-
- 1p 11 Anna is een deel van het jaar werkloos.
→ Hoe wordt dit soort werkloosheid genoemd?
-

1p 12 Noem een persoonlijk gevolg van de werkloosheid voor Anna.

.....

Toerisme



1p 13 De overheid doet haar best om meer toeristen aan te trekken. Welk soort toerisme wordt hierboven afgebeeld?

- A cruisetoerisme
- B ecotoerisme
- C resorttoerisme
- D stay-overtourisme

1p 14 Geef een reden waarom het toerisme belangrijk is voor de economie van Curaçao.

.....

.....

1p 15 Wat kan de overheid doen om meer van het soort toerisme, zoals boven vraag 13 afgebeeld, aan te trekken?

- A De havenbelasting verlagen.
- B De roomtax in de hotels verlagen.
- C Meer luxe hotels bouwen.
- D Meer vliegmaatschappijen aantrekken.

- 1p 16 Een voorbeeld van een beroep in het toerisme is
- A advocaat.
 - B kamermeisje.
 - C leerkracht.
 - D loodgieter.

Rayshel en het debat



Rayshel zit in de examenklas van het vsbo op Sint Maarten. Hij en zijn klasgenoten nemen deel aan een debat over rechten en plichten van schoolgaande jongeren die actief zijn binnen de school. Het debat wordt georganiseerd door de UNICEF. Dit is een organisatie binnen de Verenigde Naties die zich inzet voor het welzijn van kinderen, onder andere wat betreft de rechten van het kind. De organisatie laat zien onder welke omstandigheden jongeren in arme landen onderwijs krijgen. Ook leren zij over de grootste internationale organisatie die zich wereldwijd bezighoudt met mensenrechten en hoe deze organisatie met scholen samenwerkt.

Na afloop van het debat is Rayshel zich bewust van de rechten van schoolgaande jongeren.

- 1p 17 Rayshel neemt deel aan een debat over rechten en plichten van schoolgaande jongeren.
- Welke plicht heeft Rayshel als schoolgaande jongere?
- A Hij moet deelnemen aan debatten.
 - B Hij moet lesmateriaal krijgen.
 - C Hij moet zich sociaal gedragen.
 - D Hij moet zich veilig voelen.

- 1p **18** In bovenstaande bron staat vermeld dat Rayshel één van de jongeren is die actief is binnen de school.

→ Noteer een manier waarop Rayshel actief kan zijn binnen de school.

.....
.....

- 1p **19** Na het debat kent Rayshel bijna alle kinderrechten. Hij weet bijvoorbeeld dat ieder kind tussen 0 jaar en 18 jaar, recht heeft op

- A een eigen kamer met computer.
- B eten, drinken en een dak boven zijn hoofd.
- C voldoende zakgeld om lesmateriaal te kopen.
- D vrijheid om de eigen schoolklas te kiezen.

- 1p **20** Op 7 februari 2020 deden bijna 600 scholen in België mee aan de “Schrijf-ze-VRIJDAG”-actie. Tienduizenden leerlingen schreven brieven naar een internationale organisatie voor mensenrechten.

→ Voor welke internationale organisatie, die zich bezighoudt met mensenrechten, schreven de jongeren deze brieven?

.....

Bericht A: COVID-19	Bericht B: Virus-fever
Willemstad- Gisteren waren er geen nieuwe gevallen van Covid-19. Dat is geen reden om de maatregelen die de overheid heeft afgekondigd minder serieus te nemen. “We doen het goed, maar we zijn er nog niet.”, waarschuwde dokter Izzy Gerstenbluth. De teller staat nu op 6 mensen die positief zijn getest op het virus. Een van hen is overleden, twee zijn genezen en drie blijven thuis in isolatie. Alle besmettingen zijn geïmporteerd. Van een lokale verspreiding van het virus is tot nu geen sprake. Bron: Antilliaans Dagblad 25 maart 2020	Willemstad- Gisteren waren er verschillende nieuwe gevallen van Covid-19. Hoeveel precies, is niet duidelijk en niemand lijkt er meer van te weten. “We zijn er nog lang niet.”, waarschuwde een dokter die door de pers werd geïnterviewd. Momenteel zijn meer dan 30 mensen positief getest op het virus. Een paar zijn overleden, een paar genezen en enkele personen moeten thuis blijven in isolatie. Alleen Curaçaoënaars blijken besmet te zijn en geen enkele buitenlander. Bron: onbekend

- 1p 21 Bovenstaande berichten zijn beiden in de media verschenen.
→ Geef een argument waarom bericht A objectiever is dan bericht B.

.....
.....



- 1p 22 Er zijn verschillende soorten kranten. Elke krant heeft zijn eigen vorm. Welke kenmerken passen bij de vorm van een kwaliteitskrant?
- A gericht op een breed publiek en veel achtergrondinformatie
 - B ingewikkelde zinnen en verschillende lettertypen
 - C kleinere foto's en minder vette koppen
 - D veel kleuren en voornamelijk misdaad en sportverhalen
- 1p 23 Noteer een selectiecriteria dat gebruikt is om het artikel over Covid-19 in de media te plaatsen.

.....

.....

Nieuwe politieke partij



Marty gaat zijn eigen politieke partij oprichten. Als burger van het Koninkrijk der Nederlanden is dat een van zijn grondrechten. Marty weet dat hem veel te wachten staat. Om mee te doen aan de volgende Statenverkiezing, moet zijn nieuwe partij eerst aan een aantal eisen voldoen.

- 1p 24 Noteer een eis waaraan een nieuwe politieke partij zoals die van Marty moet voldoen, om aan de Statenverkiezingen mee te doen.

.....
.....

- 1p 25 Wie is het staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden?

.....

- 1p 26 Op Curaçao is het de gewoonte dat partijleden hun politieke leider begeleiden wanneer hij/zij gaat stemmen. Zoals blijkt uit bovenstaande foto gaat dit gepaard met veel fanfare en muziek. Dit valt onder de politieke

- A agenda.
- B cultuur.
- C partij.
- D stroming.

Soorten kranten



Ik ben blij dat wij geabonneerd zijn op deze krant. Je begrijpt meteen wat je leest. Er zijn ook veel foto's, dus ik lees alleen de artikelen die ik interessant vind.

Wil je actuele informatie over misdaad, ongelukken, amusement en rampen? Dan is dit zeker de krant voor jou.

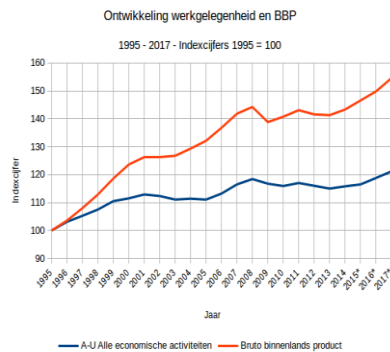
- 1p 27 De krant hierboven beschreven richt zich op een doelgroep
- A die algemeen en recent nieuws wil.
 - B die alleen aandacht heeft voor misdaad en sensatie.
 - C die goed opgeleid is en kennis wil opnemen.
- 1p 28 De krant in bovenstaande bron heeft veel foto's. Het taalgebruik van de artikelen is heel simpel en de koppen zijn vetgedrukt. Wat voor krant is het?
- A een kwaliteitskrant
 - B een landelijke krant
 - C een mediakrant
 - D een populaire krant



Artikel 1.

De nieuwe elektrische fiets van Veloci, model 2020

Voor het 7e jaar op een rij kunnen fietsliefhebbers via onze krant een topproduct kopen. Al meer dan 34.000 lezers rijden ondertussen tevreden rond met een elektrische fiets van Veloci



Artikel 2

Ontwikkeling werkgelegenheid en BBP

De grafiek laat zien dat de werkgelegenheid in verhouding minder is gestegen dan het bbp. De grafiek laat ook zien dat de werkgelegenheid in de periode dat het bbp steeg, ook gestegen is.

- 1p 29 Welke van de bovenstaande artikelen zal zeer waarschijnlijk verschijnen in de krant die beschreven staat op de vorige pagina?

.....

Gezonde schoolkantine



De minister van Onderwijs heeft een wetsvoorstel ingediend. In zijn wetsvoorstel wil hij ervoor zorgen dat de schoolkantine alleen gezonde hapjes verkoopt.

De minister weet dat zijn wetsvoorstel eerst door alle politieke partijen besproken zal worden voordat deze goedgekeurd kan worden.

Als het wetsvoorstel goedgekeurd wordt en een wet wordt, dan zullen er scholen zijn die hun menu's moeten veranderen.

De minister heeft via de media regelmatig laten weten wat zijn plannen zijn, dus ook zijn plan om gezonde voeding in te voeren binnen de scholen.

De actiegroep "Gezond leven" heeft al jaren een bewustwordingsprogramma over gezonde voeding op scholen.

- 1p 30 Vul op de stippellijn het juiste woord in:
→ De minister van Onderwijs maakt deel uit van de regering van ons eiland. De politieke partijen die de regering steunen maken deel uit van de.....
- 1p 31 Door welk orgaan moet het wetsvoorstel worden goedgekeurd of afgekeurd?
- A door de Algemene Rekenkamer
 - B door de ministerraad
 - C door de regering
 - D door het parlement

- 1p 32 De actiegroep “Gezond leven” wil graag dat het wetsvoorstel van de minister aangenomen wordt.
Op welke manier kan de actiegroep “Gezond leven” de bevolking bewust maken over gezonde voeding op scholen?
- A Door demonstraties te organiseren tegen gezonde voeding.
 - B Door op tv en radio informatie te geven over gezonde voeding.
 - C Door politieke bijeenkomsten te organiseren.
 - D Door stemadvies te geven voor de minister van Onderwijs.

Volksvertegenwoordiging



In een democratie is er naast de regering een volksvertegenwoordiging die rechtstreeks door de bevolking wordt gekozen. Er vinden dus verkiezingen plaats. De volksvertegenwoordiging heeft in elk land een andere naam. In Nederland heet het Tweede Kamer.

- 1p 33 Hoe wordt deze volksvertegenwoordiging op Curaçao en Sint Maarten genoemd?

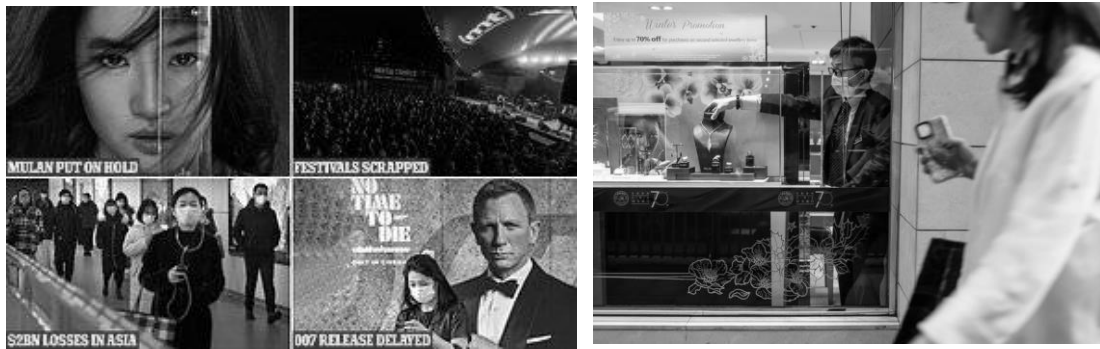
.....

- 1p **34** In een democratie vinden er verkiezingen plaats.
Aan welke van de volgende voorwaarden moeten deze verkiezingen voldoen?
Ze moeten
A eerlijk en verplicht zijn.
B gratis en openbaar zijn.
C legaal en kort van duur zijn.
D vrij en geheim zijn.
- 1p **35** De leden van de volksvertegenwoordiging hebben (parlementaire) immuniteit.
→ Geef aan wat het betekent dat de leden van de volksvertegenwoordiging (parlementaire) immuniteit hebben.

.....

.....
- 1p **36** Naast verkiezingen is er in een democratie sprake van machtscheiding. Dit is de Trias Politica, de leer dat de wetgevende macht, uitvoerende macht en rechterlijke macht gescheiden moet zijn.
De reden voor deze machtscheiding is
A om ambtenaren te controleren.
B om kabinetscrisissen te voorkomen.
C om machtsmisbruik tegen te gaan.
D om wetsvoorstellen bij te houden.

Het corona-effect



De werknemers van Caribbean Cinemas op Sint Maarten hebben een personeelsvergadering onder werktijd georganiseerd. Het bedrijf heeft 45 personen die vast en parttime werken.

Reden voor deze vergadering is de uitbraak van het coronavirus en de gevolgen van dit virus.

De werknemers vrezen voor het verlies van hun baan door de dalende inkomsten. De werknemers willen graag dat de overheid een actieve rol gaat spelen om een economische crisis te voorkomen.

- 1p 37 Caribbean Cinemas houdt een personeelsvergadering.
→ Noteer een doel waarom deze vergadering wordt gehouden.

.....
.....

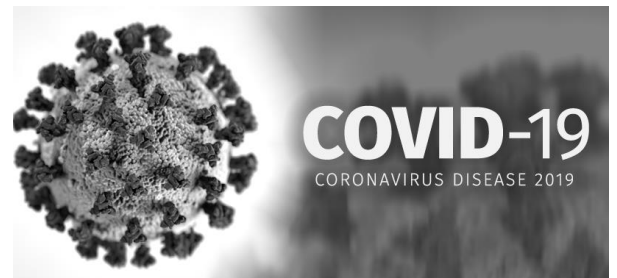
- 1p 38 De vergadering tussen de werknemers en de eigenaren gaat niet zoals gewenst.
→ Noteer een manier waarop de werknemers ervoor kunnen zorgen dat er naar hun geluisterd wordt.

.....

- 1p 39 Waarom kan de overheid vergaderingen met de vakbond onder werktijd niet verbieden?
Omdat vergaderen onder werktijd
A een plicht is van de ombudsman.
B een plicht is van de vakbond.
C een recht is van de werkgever.
D een recht is van de werknemer.

- 1p 40 De medewerkers van Caribbean Cinemas mochten een vergadering organiseren maar moesten zich ook aan bepaalde regels houden. Dit heeft te maken met hun
- A creativiteit en orde op de werkplek.
 - B geheimhoudingsplicht op de werkplek.
 - C rechten en plichten op de werkplek.
 - D sociale voorzieningen op de werkplek.

Het coronavirus



Eind 2019 is in vele landen berichtgeving opgedoken van een zeer gevaarlijk en dodelijk virus, het coronavirus. Dit virus had grote gevolgen voor de hele wereldeconomie. Het nieuws over dit virus verspreidde zich heel erg snel en was in sommige gevallen niet altijd objectief. Toch hebben de verschillende media op onze eilanden een belangrijke rol gespeeld met betrekking tot dit virus. De overheid van Curaçao heeft goed gebruikgemaakt van de massamedia om informatie over het coronavirus te verspreiden.

- 1p 41 Welke van onderstaande media zouden het meeste invloed hebben gehad op de berichtgeving over het coronavirus op onze eilanden?
- A de audiovisuele media
 - B de gedrukte media
 - C de interactieve media

- 1p 42 De overheid heeft gebruikgemaakt van de agendafunctie tijdens de coronacrisis.
→ Geef aan op welke manier de overheid hier gebruik heeft gemaakt van de agendafunctie.

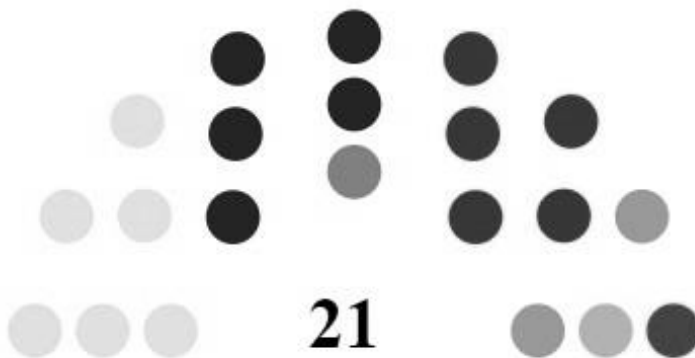
.....

- 1p 43 Noteer een manier waarop het volk de opiniërende functie van de media kan gebruiken om zijn mening over het coronavirus te geven.

.....

.....

Verkiezingen op Curaçao



Maart 2021 – Verkiezingen op Curaçao. De 21 zetels in het parlement zullen na deze verkiezing toebehoren aan één of meerdere politieke partijen. Pressiegroepen hadden echter gehoopt dat vanaf maart 2020 de overheid naar huis zou zijn gestuurd en dat er nieuwe verkiezingen zouden zijn afgekondigd.

- 1p 44 Welke van onderstaande eisen geldt niet voor een toekomstige parlementariër?
- A De leeftijd van 18 jaar of ouder zijn op het moment van de verkiezing.
 - B Een opleiding gevolgd hebben op het gebied van politieke systemen.
 - C In het bezit zijn van een Nederlandse nationaliteit.
 - D Ingezetene zijn van Curaçao met een geldig identiteitsbewijs.

- 1p **45** Naast het stemmen tijdens de verkiezing kan de burger op verschillende manieren de politieke besluitvorming beïnvloeden.
→ Noteer een manier waarop de burger de politieke besluitvorming kan beïnvloeden.

.....

.....

- 1p **46** Noteer een kenmerk van een pressiegroep.

.....

.....